

HRVATSKA UDRUGA ŠAHOVSKIH SUDACA CROATIAN ASSOCIATION OF CHESS ARBITERS

Blaža Polića 2/II, 51000 Rijeka

Na svojoj sjednici, održanoj 02. travnja 2011. godine u Zagrebu, Upravni odbor Hrvatske udruge šahovskih sudaca donio je, a na sjednicama održanim 03. studenog 2011., 18. veljače 2012. i 23. siječnja 2014. dopunio

PRAVILNIK O ŠAHOVSKIM SUCIMA HRVATSKE UDRUGE ŠAHOVSKIH SUDACA

I. ZVANJA ŠAHOVSKIH SUDACA

Članak 1.

Ovim se Pravilnikom propisuju uvjeti i programi edukacije za stjecanje zvanja šahovskih sudaca, te određuju njihova zvanja, utvrđuju temeljne dužnosti sudaca za vrijeme, u tijeku i nakon provedbe natjecanja, a s ciljem izjednačavanja kriterija i kvalitete suđenja, kao i jedinstvene primjene Pravila šaha i drugih pravilnika FIDE i pravilnika HŠS.

Članak 2.

Zvanja šahovskih sudaca rangirana su počev od najnižeg:

- Klupski šahovski sudac
- Županijski šahovski sudac
- Državni šahovski sudac
- FIDE šahovski sudac
- Međunarodni šahovski sudac

Članak 3.

Šahovski suci ne mogu biti osobe mlađe od 18 godina, a FIDE suci i Međunarodni suci osobe mlađe od 21 godinu. Hrvatski šahovski suci učlanjuju se u Hrvatsku udruhu šahovskih sudaca (u daljem tekstu HUŠS).

Posebno zvanje "Šahovski sudac pripravnik" može ostvariti osoba s 15 godina života, uz uvjet tri godine aktivnog bavljenja šahom. Može pohađati seminar za klupske suce i polagati ispit. Zvanje Klupskog šahovskog suca bi ostvarila s navršenih 18 godina.

Članak 4.

Zvanja šahovskog suca su doživotna.

Sudac može izgubiti svoje zvanje zbog naročito teškog disciplinskog ili krivičnog prekršaja.

Popis šahovskih sudaca vodi HUŠS, a objavljuje se i uredno ažurira na internetskoj stranici HUŠS – "<http://huss.hr>"

II. STJECANJE ZVANJA ŠAHOVSKOG SUCA

Članak 5.

Zvanje "Klupski šahovski sudac" stječe se položenim ispitom na seminaru za klupske šahovske suce i priznanjem od strane Upravnog odbora HUŠS, uz uvjet da je kandidat član Hrvatskog šahovskog saveza najmanje godinu dana.

Članak 6.

Zvanje "Županijski šahovski sudac" stječe se položenim ispitom na seminaru za Županijske šahovske suce i priznanjem od strane Upravnog odbora HUŠS.

Kandidat treba imati:

- završenu srednju školu;
- zvanje "Klupski šahovski sudac" i staž u tom zvanju najmanje dvije godine;
- iskustvo suđenja (norme) s najmanje 4 turnira bilo kojeg ranga. 6 zvaničnih ekipnih mečeva u organizaciji HŠS priznaje se kao jedna norma, a takvih normi sudac može imati najviše dvije.
- položen ispit iz programa za sparivanje i vođenje turnira "Swis-Manager".

Svi igrači s titulom muškog ili ženskog velemajestora ili internacionalnog majstora mogu polagati ispit za županijskog suca bez prethodnog posjedovanja zvanja klupskog suca.

Članak 7.

Zvanje "Državni šahovski sudac" stječe se položenim ispitom na seminaru za Državne šahovske suce i priznanjem od strane Upravnog odbora HUŠS.

Kandidat treba imati:

- zvanje "Županijski šahovski sudac" i staž u tom zvanju najmanje tri godine;
- najmanje III šahovsku kategoriju kao igrač
- iskustvo suđenja (norme) s najmanje 6 natjecanja, od kojih barem dva moraju biti za FIDE rejting u svojstvu glavnog suca, ili zvanična natjecanja u organizaciji HŠS; šest zvaničnih ekipnih mečeva zamjenjuje jedno natjecanje, takvih normi sudac može imati najviše tri.
- natjecanja ne smiju biti samo jedne vrste;
- suđenje u svojstvu glavnog suca na najmanje dva natjecanja.
- položen ispit iz programa za sparivanje i vođenje turnira "Swis.Manager", ukoliko taj ispit nije položen prilikom stjecanja zvanja "Županijski šahovski sudac". Upravni odbor će donijeti posebnu odluku o seminaru i ispitu u vezi programa Swiss-Manager.

Članak 8.

Zvanje "FIDE šahovski sudac" i "Međunarodni šahovski sudac" stječe se prema Propisima FIDE o sudačkim zvanjima. Zvanje "FIDE šahovski sudac" i "Međunarodni šahovski sudac" ne mogu dobiti osobe mlađe od 21 godinu.

Članak 9.

Za pristupanje ispitima iz članaka 6. i 7., kandidat je dužan priložiti zahtjevanu dokumentaciju kojom potvrđuje posjedovanje navedenih uvjeta. Predsjednik komisije za polaganje ispita dužan je provjeriti zahtjevanu dokumentaciju i po završenom ispitu dostaviti tajniku HUŠS.

Sudačka zvanja iz članka 8. kandidati dobivaju po ispunjenju propisanih uvjeta, a na preporuku UO HUŠS.

HŠS zahtjeve provjerene od HUŠS prosljeđuje u FIDE. UO HUŠS preporučit će kandidata koji zadovoljava sljedeće:

- priloži pismeni dokaz o ispunjenju uvjeta iz Propisa FIDE o sudačkim zvanjima;
- ispunjava uvjete Propisa FIDE o sudačkim zvanjima (HUŠS neće uzimati u obzir naknadno pisana izvješća o normama, već samo uredno pristigla izvješća kao sastavni dio dokumentacije o natjecanju);
- za FIDE i međunarodnog suca kandidat je dužan platiti pristojbu propisanu od FIDE;
- o priloženim uvjetima (Propisi FIDE o sudačkim zvanjima) mišljenje daje HUŠS;

- za ispunjenje uvjeta za FIDE šahovskog suca (Propisi FIDE o sudačkim zvanjima) vršit će se provjera kojoj kandidat treba pristupiti u godini koja prethodi kongresu.
- HUSS će za zvanje FIDE šahovskog suca predložiti samo kandidata koji je norme stekao u zvanju Državnog šahovskog suca.

Članak 10.

Da bi kandidat stekao zvanje šahovskog suca za pojedine rangove treba pohađati seminar te položiti ispit u skladu s ovim Pravilnikom.

Članak 11.

Seminar za Klupske šahovske suce mora trajati najmanje 12 nastavnih sati, a obuhvaća sljedeće teme:

- Pravila šaha sa svim dodacima;
- vrste šahovskih natjecanja i turnirske sustave;
- Pravilnik o šahovskim sucima HUŠS.

Ispit je usmeni.

Predavači i članovi komisije moraju biti najmanje suci državnog ranga. Predsjednik ispitne komisije treba biti sudac sa A ili AB liste, a članovi komisije mogu biti i suci sa AB i B liste ili viši rang. Određuje ih Upravni odbor HUŠS.

Popis, raspis, te članove komisije određuje predsjednik ogranka. On je dužan mjesec dana prije održavanja seminara poslati predsjedniku HUŠS na uvid, te primjereno objaviti javnosti .

Članak 12.

Seminar za Županijske šahovske suce mora trajati najmanje 16 nastavnih sati, a pored tema iz članka 11., obuhvaća i sljedeće teme:

- Registracijski pravilnik HŠS;
- Pravilnik o ekipnim natjecanjima HŠS;
- Natjecateljske pravilnike HŠS;
- Propise FIDE o rejtingu.

Ispit je usmeni, a predavači i članovi komisije moraju udovoljavati uvjetima iz članka 11.

Predsjednik mora biti sa A ili AB liste a članovi sa AB ili B liste ili viši. Za popis, raspis te članove komisije seminara predsjednik ogranka mora dobiti pismeno ili Elektroničko (e-mail) odobrenje od predsjednika HUŠS ili osobe koju on ovlasti. Gore navedeno mora biti objavljeno mjesec dana prije održavanja.

Članak 13

Seminar za državne šahovske suce mora trajati najmanje 20 nastavnih sati, a pored tema iz članka 11. i 12., obuhvaća i sljedeće teme:

- Propise FIDE o međunarodnim titulama;
- Turnirska pravila FIDE s dodacima o neigranim partijama i kriterijima kod diobe mjesta;
- Propise o organizaciji vrhunskih natjecanja;
- Standarde šahovske opreme;
- Pravilnik Europskog kupa.

Ispit se sastoji iz pismenog i usmenog dijela.

Predavači i članovi komisije moraju biti FIDE ili međunarodni suci sa A i AB liste sudaca, a određuje ih Upravni odbor HUŠS na prijedlog UO ogranka. Predsjednik komisije za državnog suca je sudac sa liste ovlaštenih predsjednika komisija, kojeg odredi UO HUŠS a na prijedlog UO ogranka, uz uvjet da nije iz ogranka koji organizira ispit.

Članak 14.

Točnost stjecanja uvjeta za suce klupskog i županijskog ranga dužan je provjeriti predsjednik ogranka ili osoba koju on ovlasti, te navedeno uz potvrdu potpisom poslati u HUŠS. Provjeru uvjeta za suce državnog ranga obavlja i za nju je odgovoran tajnik HUŠS.

Ispitu i pohađanju seminara za polaganje suca višeg ranga može pristupiti sudac koji nije ispunio sve uvjete propisane u člancima 5., 6. i 7. na način: ukoliko položi navedeni ispit zvanje će mu se priznati kada budu ispunjeni svi uvjeti iz članka 5., 6. i 7.

III. PRAVA I DUŽNOSTI SUCA

Članak 15.

Na svim službenim natjecanjima moraju suditi šahovski suci registrirani pri HUŠS. Prema ulozi na natjecanju sudac može biti:

- glavni sudac,
- zamjenik glavnog suca,
- pomoćni sudac.

Glavni sudac i zamjenik (zamjenici) glavnog suca natjecanja moraju imati rang natjecanja ili viši.

Pomoćni suci mogu biti suci nižeg ranga.

Glavni sudac je odgovoran za provođenje natjecanja te određuje djelokrug rada svojih zamjenika i pomoćnika. Donosi izvršne odluke.

Zamjenik glavnog suca mijenja glavnog suca u njegovoj odsutnosti i donosi izvršne odluke. Na većim natjecanjima raspoređuje pomoćne suce (kod ekipnih natjecanja meč suce).

Pomoćni sudac je zadužen za praćenje pojedinog segmenta natjecanja i nema pravo donositi izvršne odluke.

Članak 16.

Sudac izravno rukovodi natjecanjem te je na natjecanju glavna i odgovorna osoba. Njegove dužnosti su određene Pravilima šaha, Članak 13.; Turnirskim pravilima FIDE, glava 6. i pravilnikom natjecanja.

Članak 17.

Dužnosti suca dijele se na dužnosti prije, za vrijeme i nakon natjecanja.

Prije natjecanja glavni sudac pomaže organizatorima u pripremi natjecanja, po potrebi izrađuje dopune pravilnika za natjecanje, kontrolira opremu i uvjete za igru te nastoji da budu u skladu s propisima.

Za vrijeme natjecanja odgovoran je za regularnost u provođenju natjecanja. Dužan je osiguravati primjerene uvjete za igru te izrađivati i čuvati dokumentaciju povjerenog mu natjecanja.

Po završetku natjecanja dužan je u propisanom roku HUŠS i HŠS predati izvješće s natjecanja koje se sastoji od:

- datoteke programa za sparivanje, ako je natjecanje vođeno programom
- turnirskog pravilnika;
- završne tabele, ako je natjecanje vođeno ručno;

- rejting izvješća, ako je natjecanje vođeno ručno;
- zapisnika kola, ako je natjecanje vođeno ručno (kod ekipnih mečeva i zapisnike mečeva);
- za turnire sedme i više kategorije zapisa svih odigranih partija;
- žalbi na odluke sudaca (ako ih je bilo), kao i odluka odbora za žalbe;
- za FIDE natjecanja od pismenog izvješća o tijeku natjecanja, a inače samo ako se desilo nešto što treba posebno obrazložiti. U tom slučaju obavezno treba poslati primjerak izvješća na znanje HUŠS;
- izvješća o postignutim normama za igrače, suce i organizatore.

Izvješće o postignutoj normi za FIDE ili međunarodnog suca mora se poslati na znanje HUŠS najkasnije u roku mjesec dana po završetku turnira.

Članak 18.

Svaki sudac mora imati sudačku iskaznicu koja je istovrsna za sve suce HUŠS, a istu je dužan nositi za vrijeme obavljanja sudačkog posla. U slučaju ne nošenja iskaznice sudac će biti stegovno kažnjen temeljem odluke Stegovnog suda a po prijavi kontrolora suđenja.

Organizator natjecanja može izraditi akreditacije koje pored ovoga imaju i naziv natjecanja.

Članak 19

Tajnik HUŠS vodi liste sudaca kako slijedi:

- A listu sačinjavaju međunarodni šahovski suci
- AB listu sačinjavaju FIDE šahovski suci
- B listu sačinjavaju državni šahovski suci
- C listu sačinjavaju županijski šahovski suci
- D listu sačinjavaju klupski šahovski suci

HUŠS formira liste sudaca temeljem sljedećih uvjeta:

- a) Ostvarenih sudačkih zvanja po priznanju od strane FIDE
- b) Ostvarenih sudačkih zvanja na seminarima sudaca od strane HUŠS
- c) Pohađanju savjetovanja na temu "Usavršavanje suđenja" (Razrada novih pravila, pravilnika, obuka za rad s novim programima za parovanje, praktična iskustva iz suđenja, prijedlozi i sl.)

Savjetovanja bi bila jednodnevna te bi se organizirala po ograncima dva puta od siječnja do travnja svake godine. Predavači, ovlaštteni od Upravnog odbora HUŠS bili bi eminentni međunarodni suci, FIDE suci, te stručnjaci za rad s programima za parovanje.

Svaki sudac HUŠS dužan je prisustvovati jednom savjetovanju godišnje. Za savjetovanje bi se plaćala kotizacija u visini koju bi odredio Upravni odbor HUŠS. Sredstva od kotizacije koristila bi se za troškove organizacije a preostali dio za rad HUŠS i ogranaka po zonama HUŠS. Dio sredstava se refundira prema troškovniku u prilogu.

Savjetovanja su dužni organizirati ogranci prije registracije, najkasnije do 15.03. tekuće godine. Predavači će biti navedeni na mrežnim stranicama HUŠS. Prije registracije predsjednik ogranka je dužan ovjeriti za svakog suca da je prošao savjetovanje. Bez ovjere neće biti moguće obnoviti sudačku akreditaciju.

Ogranci su dužni do 16.03. tekuće godine poslati popis sudaca za produljenje sudačkih akreditacija sa potvrdom o prisustvovanju savjetovanju. Sve poslano nakon toga roka bit će penalizirano važećom odlukom HUŠS.

Suci sa A i AB liste određuju se za suđenja na međunarodnim i državnim natjecanjima.

Suci sa B liste određuju se za suđenja državnih natjecanja, rejting turnira, druge i treće HŠL.

Suci sa C liste određuju se za suđenja županijskih natjecanja, rejting turnira, druge i treće HŠL.

Suci sa D liste određuju se za suđenja nižih liga i natjecanja koja se ne rejtingiraju.

IV NAČIN ODIJEVANJA

Članak 20

Suci su dužni na natjecanjima biti obučeni prema sljedećim pravilima:

- Na svim natjecanjima suci i sutkinje moraju nositi cipele koje u dodiru s tlom ne stvaraju zvuk.
- Na svim međunarodnim natjecanjima sudac mora nositi odijelo, košulju i kravatu. Sutkinja na međunarodnim natjecanjima mora nositi ženski kostim. Svi suci moraju imati jasno istaknutu sudačku iskaznicu HUŠS.
- Na državnim natjecanjima visoke razine (Prvenstva Hrvatske svih razina, Finala kupa, I. lige i slično), sudac mora na otvaranju i zatvaranju turnira mora nositi odijelo, košulju i kravatu. Sutkinja na otvaranju i zatvaranju turnira mora nositi ženski kostim. U toku turnira sudac mora biti uredno obučen (hlače, košulja, majica i slično). Svi suci moraju imati jasno istaknutu sudačku iskaznicu HUŠS.
- Na nižim ligama (II., III., IV.), te natjecanjima niže razine, u toku turnira sudac ili sutkinja moraju biti uredno obučeni (hlače, suknja, košulja, majica). Svi suci moraju imati jasno istaknutu sudačku iskaznicu HUŠS.

V. STEGOVNA ODGOVORNOST SUCA

Članak 21.

U slučaju disciplinske odgovornosti suca, sam postupak i disciplinske mjere bliže određuje "Stegovnik HUŠS".

Povrede stega i prekršaji učinjeni od strane suca službenog natjecanja imaju posebnu težinu zbog ozbiljnosti dužnosti i navedenih ovlaštenja šahovskog suca.

Teži oblici prekršaja discipline od strane šahovskog suca su:

- kašnjenje na početak natjecanja ili nekog kola,
- odlazak prije završetka svih partija koje prati
- obavljanje dužnosti u stanju vidne alkoholiziranosti.
- konzumiranje alkohola u toku natjecanja
- neispunjavanje dužnosti suca, a posebno neblagovremeno i nestručno dostavljanje izvješća

Otežavajućom okolnosti za šahovskog suca smatrati će se učinjen stegovni prekršaj u svojstvu igrača, organizatora ili promatrača nekog šahovskog natjecanja.

Članak 22.

Radi transparentnosti održavanja seminara, ispita, savjetovanja na nivou cijele HUŠS kao i određivanja troškova određuje se sljedeći troškovnik:

1) troškovi po kandidatu za klupske suce (seminar + ispit)	120,00 kn
2) troškovi po kandidatu za županijskog suca (seminar + ispit)	200,00 kn
3) naknada po kandidatu za državnog suca (seminar + ispit)	300,00 kn
4. naknada po kandidatu za seminar Swiss-Manager (seminar + ispit)	200,00 kn
4) naknada za predavače po seminaru (refrešing seminari)	340,00 kn

5) naknada za predsjednike komisija za ispite - za državne suce (+100) (+ prevoz po km 1,00 kn + 170,00 kn dnevnicu za 12+ sati)	340,00 kn
6) Naknada za predavače sa ispitom za županijske i klupske suce (po seminaru)	340,00 kn
7) Penalizacija – kašnjenje po prijavi za akreditaciju (po sucu)	100,00 kn
8) Naknada članova komisije (Državni ispit, po sucu)	170,00 kn
9) Naknada predavača za savjetovanje (ne plaća troškove)	170,00 kn
10) Naknada savjetovanja	80,00 kn
11) Izrada sudačke iskaznice	10,00 kn

Iznos naknada za sudačke iskaznice za sljedeću godinu utvrditi će Upravni odbor do 30.11. tekuće godine.

Od svih prikupljenih sredstava (za ispite, seminare i slično) ogranci su dužni 15% naplaćenog dostaviti HUŠS (izuzetak su seminari za klupske suce - ispiti, u kojem slučaju sva sredstva ostaju ograncima). 25% iznosa od sveg naplaćenog ostaje ograncima za vlastito financiranje i troškove rada. Ostalih 60% služi za plaćanje troškova seminara, ispita, predavača i slično.

VI. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 23.

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom donošenja na Upravnom odboru HUŠS i obvezujući je za sve članove HUŠS.

Ovog pravilnika dužni su se pridržavati i šahovske suci koje nisu članovi HUŠS, a sude na natjecanjima u Republici Hrvatskoj. Organizator natjecanja dužan je takve suce upoznati sa ovim Pravilnikom prije početka natjecanja.

Predsjednik HUŠS

Vladimir Cvetnić

Napomene:

- Pravilnik je dopunjen prema odluci Upravnog odbora HUŠS na sjednici od 03.11.2011. (7/2011).
- Pravilnik je dopunjen prema odluci Upravnog odbora HUŠS na sjednici od 18.02.2012. (1/2012).
- Pravilnik je dopunjen prema odluci Upravnog odbora HUŠS na sjednici od 23.01.2014. (1/2014).